

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Stortinget

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
17/2080-1

Dato
10.05.2017

Svar på skriftlig spørsmål nr. 1048 fra stortingsrepresentant Marianne Marthinsen

Jeg viser til brev av 3. mai fra Stortingets president vedlagt følgende spørsmål fra stortingsrepresentant Marianne Marthinsen til skriftlig besvarelse:

"Med utgangspunkt i perspektivmeldingen 2017, tabell 11.2 om inndekningsbehovet i offentlige finanser, hvordan vil inndekningsbehovet i 2060 være sammenlignet med basisforløpet gitt endrede forutsetninger beskrevet i punkt a)-k)?

Begrunnelse:

- a) Dersom veksten i timeverksproduktiviteten øker til 1,9 prosent i tråd med framskrivningene i NB 2015*
- b) Dersom timeverksproduktiviteten forblir på dagens nivå*
- c) Dersom de langsiktige olje- og gassprisene blir hhv. 10 pst. høyere og 10. pst. lavere enn forutsatt*
- d) Dersom den forutsatte økningen i timeverksproduktiviteten i produksjonen av offentlige tjenester tas ut i form av innsparinger i ressursbruken*
- e) Dersom man antar at hele økningen i forventet levealder kommer i form av friske leveår*
- f) Dersom den årlige ressursinnsatsen innenfor sykehussektoren målt per innbygger etter alder og kjønn øker med hhv. 0 pst., 1 pst. og 1,5 pst.*
- g) Dersom sysselsettingsandelen fortsetter å falle i samme tempo som siste fire år*
- h) Dersom sysselsettingsandelen forblir uendret*
- i) Dersom sysselsettingen målt ved timeverk per innbygger avtar med hhv. 5,5 pst, 7, 5 pst, 11,5 pst og 13,5 pst.*

j) Dersom sysselsettingen målt ved timeverk per innbygger øker til samme nivå som på Island

k) Dersom yrkesdeltakelsen til innvandrere fra fattige land kommer opp på samme nivå som resten av befolkningen”

Finansdepartementets svar:

Sensitivitetsberegningene i avsnitt 11.3 i Perspektivmeldingen 2017 illustrerer hvordan inndekningsbehovet i basisforløpet avhenger av de forutsetningene som gjøres om oljepris, avkastning i pensjonsfondet, produktivitetsvekst i privat sektor og offentlig forvaltning, høyere yrkesdeltaking samt høyere standardvekst i offentlig tjenesteyting. Resultatene fra disse beregningene (se figur 11.8), samt forholdet mellom basisforløpet og demografiforløpet i tabell 11.2, kan brukes som utgangspunkt for å antyde konsekvensene for inndekningsbehovet frem mot 2060 av å endre forutsetningene som foreslått i spørsmålet.

La meg samtidig minne om at flere av de underliggende trendene i beregningene bidrar til å påvirke statsfinansene både før og etter 2060, og at beregningene for dette året i et større perspektiv fremstår som vilkårlige. I meldingen har vi håndtert dette ved å regne på utviklingen per tiår etter 2030.

a) og b) Dersom veksten i timeverksproduktivitet øker til 1,9 prosent i tråd med framskrivningene i NB 2015. Dersom timeverksproduktiviteten forblir på dagens nivå

Høyere produktivitetsvekst i privat sektor har generelt sett liten betydning for inndekningsbehovet i offentlige finanser. Årsaken er at lønnsveksten antas å bli justert i takt med produktivitetsveksten i privat sektor, og dette slår om lag like sterkt inn på budsjettets inntekts- og utgiftsside. Høyere produktivitet gir også lavere utgifter til kjøp av varer og tjenester fra privat sektor sammenliknet med fastlands-BNP og skattegrunnlaget. Effekten motvirkes av at høyere produktivitet isolert sett reduserer betydningen av finansieringsbidraget fra Statens pensjonsfond utland. Det må likevel understrekes at høyere produktivitet er den viktigste faktoren bak velstandsutviklingen i norsk økonomi samlet fremover.

c) Dersom de langsiktige olje- og gassprisene blir hhv. 10 pst. høyere og 10. pst. lavere enn forutsatt

I basisalternativet er det tatt utgangspunkt i en langsiktig oljepris på 510 2017-kroner per fat og en langsiktig gasspris på 1,85 2017-kroner per sm³. I figur 11.8 sammenliknes basisforløpet med beregningsalternativer med høy og lav oljepris (+/- 100 2017-kroner) og tilsvarende relative justeringer i prisene for naturgass og andre petroleumsprodukter. Med utgangspunkt i disse beregningene vil 10 pst. høyere (lavere) priser på petroleumsprodukter kunne bidra til å redusere (øke) inndekningsbehovet i 2060 med 0,6 prosentenheter, målt som andel av fastlands-BNP.

d) Dersom den forutsatte økningen timeverksproduktivitet i produksjonen av offentlige tjenester tas ut i form av innsparinger i ressursbruken

Innsparing av produktivetsgevinster i offentlig tjenesteyting bidrar til redusert inndekningsbehov gjennom lavere utgiftsvekst i offentlig forvaltning. Figur 11.8 viser effektene på inndekningsbehovet av at det årlig tas ut innsparinger tilsvarende ¼ pst. av ressursbruken i offentlig sivil tjenesteyting. Sammenliknet med basisforløpet reduseres inndekningsbehovet med vel 3 pst. av fastlands-BNP i 2060. En innsparing tilsvarende om lag ½ pst. av ressursbruken i offentlig forvaltning vil dermed finansiere det anslåtte inndekningsbehovet i 2060, jf. omtalen på side 222, første spalte, og figur 11.11 i meldingen.

e) Dersom man antar at hele økningen i forventet levealder kommer i form av friske leveår

I befolkningsfremskrivningene fra Statistisk sentralbyrå øker forventet levealder med 5 år frem til 2060. I basisforløpet er det innarbeidet effekter av friskere aldring ved å forskyve aldersprofilene for gjennomsnittlig timeverksbruk innenfor hjemme- og institusjonsbasert eldreomsorg i aldersgruppene 71 – 95 år med 3 år frem mot 2060. Endringen bidrar isolert sett til å redusere inndekningsbehovet med 1,4 prosentenheter, målt som andel av fastlands-BNP. Med en forskyving av aldersprofilene med 5 år fram mot 2060, kan den ytterligere reduksjonen i inndekningsbehovet i 2060 anslås til 0,7 prosentenheter.

f) Dersom den årlige ressursinnsatsen innenfor sykehussektoren målt per innbygger etter alder og kjønn øker med hhv. 0 pst., 1 pst. og 1,5 pst.

I basisforløpet er det lagt til grunn at ressursinnsatsen per innbygger etter alder og kjønn i sykehussektoren øker med ½ pst. per år frem til 2060. Denne antakelsen bidrar isolert sett til å øke inndekningsbehovet i 2060 med 1,5 prosentenheter sammenliknet med demografiforløpet, hvor ressursinnsats per innbygger er holdt undret. Med utgangspunkt i dette virkningstallet kan utslagene i inndekningsbehovet i de tre alternativene i spørsmålet forsøksvis oppsummeres som i tabell 1.

Tabell 1 Virkninger på inndekningsbehovet av endret ressursinnsats i sykehusene. Endringer som andel av fastlands-BNP sammenliknet med basisforløpet. Prosentenheter

Ressursinnsats per innbygger etter alder og kjønn	Endring i inndekningsbehov
0 pst. årlig vekst	-1,5
1 pst. årlig vekst	1,8
1,5 pst. årlig vekst	4,0

g)-k)

- Dersom sysselsettingsandelen fortsetter å falle i samme tempo som siste fire år

- *Dersom sysselsettingsandelen forblir uendret*
- *Dersom sysselsettingen målt ved timeverk per innbygger avtar med hhv. 5,5 pst, 7, 5 pst, 11,5 pst og 13,5 pst.*
- *Dersom sysselsettingen målt ved timeverk per innbygger øker til samme nivå som på Island*
- *Dersom yrkesdeltakelsen til innvandrere fra fattige land kommer opp på samme nivå som resten av befolkningen*

Figur 11.8 viser effektene på inndekningsbehovet av at sysselsettingen øker med 10 pst. i 2060 sammenliknet med basisforløpet. Med utgangspunkt i dette beregningsalternativet gir tabell 2 en forsøksvis oversikt over hvordan de alternative antakelsene i spørsmål g) – k) kan slå ut i inndekningsbehovet. I alternativet med fallende sysselsettingsandel (spørsmål g) er det tatt utgangspunkt i en nedjustering av sysselsettingen i 2060 som isolert sett følger av at sysselsettingsandelen de nærmeste 4 årene faller forholdsvis like mye som fra 2013 til 2017. Regneeksemplet med islandsk arbeidsmarkedstilknytning tar utgangspunkt i en prosentvis nivåjustering med utgangspunkt i forskjellene mellom norsk og islandsk arbeidsmarkedstilknytning, slik den ble omtalt i forrige perspektivmelding.

Tabell 2 Virkninger på inndekningsbehovet i 2060 ved alternative antakelser om sysselsettingen i 2060. Endringer som andel av fastlands-BNP sammenliknet med basisforløpet. Prosentenheter

<i>Antakelse om sysselsettingen i 2060</i>	<i>Endring i inndekningsbehov</i>
Sysselsettingsøkning på 10 pst.	-3,9
Fortsatt fallende sysselsettingsandel	0,8
Uendret sysselsettingsandel	-0,5
Sysselsettingsreduksjoner i 2060	
5,5 pst.	2,1
7,5 pst.	2,9
11,5 pst.	4,4
13,5 pst.	5,2
Islandsk arbeidsmarkedstilknytning	-4,0
Økt sysselsettingsandel blant innvandrere fra fattige land	-2,7

Med hilsen

Siv Jensen